

አምስት ደረጃዎች ፦ ለ አጥር ግቢ እንክብካቤ

የተፈጥሮ እንክብካቤ ለምን ያስፈልጋል?

የአጥር ግቢዎቻችንን ለመዝናኛ አስደሳች፣ ውብ የሆኑ ቦታዎች ናቸው። ነገር ግን ብዙውን ጊዜ ስንክብካባቸው ውሃን አንቆጥብም፣ ቆሻሻ እናበላለን እንዲሁም ለተፈጥሮ አካባቢና ለቤተሰቦቻችን ጤና መጥፎ የሆኑ ኬሚካሎችን ከመጠን በላይ እንጠቀማለን።

ግን ጥሩው ነገር ጥቂት ለውጦችን በማድረግ የሚከተሉትን ማድረግ እንችላለን፦

- ገንዘብ መቆጠብ
- ጊዜ መቆጠብ
- የተፈጠሮ አካባቢን ለመጠበቅ
- የቤተሰቦቻችንን ጤና ለመጠበቅ
- በጣም ሳንደክም ጤናማ፣ የተዋበ አጥር ግቢ ለማዘጋጀት!

1 ጥሩ አፈር ለማዳበር በፍግና በአፈር መገዘዝ

አፈር ሕይወት አለው፣ እናም ጥሩ አፈር ዋጋ ያለው ነገር ነው። በአንድ ማንኪያ አፈር ውስጥ በግምት 4 ቢሊዮን የሚሆኑ ጥቃቅን ሕዋሳት ይገኙባቸዋል! እነዚህ ሕዋሳት አፈሩ እንዲላላ ያደርጋሉ፣ ለተክሎች የሚጠቅሙ ንጥረ ነገሮችን ያመነጫሉ፣ ውሃን ለማጠራቀም ይረዳሉ እንዲሁም ተክሎችን ከበሽታ ይከላከላሉ።

- አፈሩን በፍግ ያደባልቁ። ተክል ሲተክሉ ከ 1-3 ኢንች የሚጠልቅ ፍግ በአታክልት መደቦች ውስጥ ይጨምሩ።
- ፍጉን እቤትዎ ያዘጋጁ። ወይም በታሸጉ ኮሮጆዎች ወይም በስፍር ከገበያ ይግዙ።
- የአፈር መሸፈኛ ጉዝገዝ ይነስገሱበት! ውሃን ለመቆጠብ፣ አረምን ለመከላከል፣ እና አፈሩን ለማዳበር ከ 1-3 ኢንች የሚሆን ፍግ፣ ቅጠላ ቅጠል፣ ሣር፣ ቅርፊት፣ ወይም የእንጨት ፍቅፋቂ ይነስገሱበት።
- ማዳበሪያ ያስፈልግዎታል? በተፈጥሮ (አርጋኒክ) ማዳበሪያ ይጠቀሙ! በተፈጥሮ የሚገኙ ማዳበሪያዎች ለረጅም ጊዜ ተክሎችን ይመግባሉ እንዲሁም ወደ ወንዞቻችን በጎርፍ ታጥበው ለመግባት ያላቸው ዕድል አነስተኛ ይሆናል።

ያስታውሱ፣ ጤናማ ተክሎች በጤናማ አፈር ላይ ይበቅላሉ።

2 ለቦታዎ የሚስማማውን ይትከሉ

ስለ አጥር ግቢዎ ይወቁ። ፀሐይ ማወ ወይም ጥላማ የሚሆነው የትኛው ቦታ ነው? አፈሩ ደረቅ ወይም እርጥብ የሆነው የት ነው? ከዚያም ተገቢውን ተክል ለተገቢው ቦታ ይምረጡ—በዚህ አካባቢ (በኖርዝዌስት) እና በአጥር ግቢዎ ውስጥ በደንብ ማደግ የሚችሉትን ተክሎች ይምረጡ።

- ተባዮችን የሚቋቋሙና ጥቂት ውሃ ብቻ የሚያስፈልጋቸው ተክሎችን ይምረጡ።
- ተክሎችን ውሃ፣ የፀሐይ ብርሐን፣ እና አፈር በሚያስፈልጋቸው መጠን ይመድቡ።
- የሣር ሜዳዎችና አታክልቶች አመራረጣቸው በጣም አስቸጋሪ ነው። የሚበቅሉት በፀሐይ ጥቅም፣ በደንብ ውሃ በጠጡ፣ ሜዳማ ቦታዎች ላይ ብቻ ነው።
- አፈሩን በፍግ (ኮምፖስት) በማደባለቅ ለተክሎች እድገት ጥሩ መነሻ እንዲሆን ያዘጋጁ።
- ዛፎችንና ነባር ተክሎችን በመጠቀም የዱር አራዊት ቦታ እንዲኖራቸው ያድርጉ።

ለአጥር ግቢዎ ከሆነ የተፈጥሮ ዘዴን ይጠቀሙ!

3 በብልሃት ውሃ የማጠጣት ዘዴን ይከተሉ

ለብዙ የአታክልት ጉዳቶች መንስኤው ከመጠን በላይ ውሃ ማጠጣት ነው። አልፎ አልፎ ብዙ ውሃ በማጠጣት የውሃ ወጪዎን ይቆጥቡ እንዲሁም ጤናማ ተክሎችን ያብቅሉ።

- የሥሮቹን አካባቢ በሙሉ እንዲረጥብ አድርገው፤ ከዚያም እንደገና ውሃ ከማጠጣትም በፊት አፈሩ እስኪደርቅ ይጠብቁ።
- አፈሩ ላይ ፍግ በመነስነስ፣ ድርቀት-ተቋቋሚ ተክሎችን በመምረጥ፣ ባለወንፌት ማጠጫና የውሃ መጠን መቆጣጠሪያዎችን በመጠቀም፣ እና የውሃ ትነትን ለመቀነስ በጠዋት ወይም በምሽት በማጠጣት እያንዳንዱ የውሃ ጠብታ እንዳይባክን ያድርጉ።
- የአውቶማቲክ የመስኖ ማጠጫዎችን በቁጠባ ይጠቀሙ። በየመቱ በባለሙያ ተመርምረው እንዲጠገኑ ያድርጉ። የሚያንጠባጥብ እንዳለ ለማወቅ በየወሩ ይፈትሹ። በቅርብ ጊዜ ዘንቦ ከነበረ ውሃ አያጠጡ።
- ዝናብ ሰርጎ እንዲገባ ያድርጉ። በአሸንዳ የሚወርደውን የዝናብ ውሃ ወደ ሣር ሜዳው ወይም የአታክልት መደቦቹ እንዲፈስ ያድርጉ። ክፍተት ያላቸውን ንጣፎች ይጠቀሙ። ፍግ (ኮምፖስት) እና የአፈር ጉዝገዝ በመነስነስ አፈሩ የዝናብ ውሃን እንዲመጥ ያድርጉ።

4 ተባይ ማጥፊያ መድሐኒቶችን ከመጠቀምም በፊት አጥብቀው ያስቡበት

የሳይንስ አዋቂዎች በአካባቢያችን ወንዞች ውስጥ 23 ዓይነት የተባይ ማጥፊያ መድሐኒቶችን (የአረምና የተባይ መግደያዎች) አግኝተዋል። እነዚህን መድሐኒቶች ከመጠን በላይ መጠቀም ለአፈር መጥፎ ነው፣ ለዓሣም መጥፎ ነው፣ እንዲሁም ለቤተሰቦቻችን ጤና መጥፎ ነው።

- በመከላከያ ዘዴ ይጀምሩ። በሽታ-ተቋቋሚ ተክሎችን ይምረጡ፤ እንዲሁም አረሞች ከመዛመታቸው በፊት በእጅግ በመንቀል ያርሙ።
- መድሐኒት ከመርጨትም፣ ተባዮቹን ረግጠው ከመግደልም በፊት ችግሩ ምን እንደሆነ ለይተው ይወቁ። አብዛኞቹ ነፍሳት የሚጠቅሙ ናቸው!
- ትንሽ ጥፋት ከሆነ ይቀበሉት - እንሰሳት ተባዮችን መቆጣጠር እስኪችሉ ጊዜ ይወስድባቸዋል።
- በመጠኑ መርዘኛ የሆነ ተባይ መቆጣጠሪያ ዘዴን ይምረጡ። በመጠኑ መርዘኛ የሆኑ የተባይ መድሐኒቶች አሁን በገበያ ይገኛሉ።
- የኬሚካል ተባይ ማጥፊያዎችን ለመጨረሻ እርምጃ ብቻ ይጠቀሙ።
- አስቸጋሪ የሆኑትን ተክሎች በበለጠ ተባይ-ተቋቋሚ በሆኑት ይተኩ።
- የከፋ የተባይ ችግር አጋጥሞታል? ለጓጉ አታክልት በስልክ መሥመር (ጋርደን ሆትላይን) ይደውሉ።

5 የተፈጥሮ የሣር ሜዳ መንከባከቢያ ዘዴ ይከተሉ

አብዛኞቹን ኬሚካሎችና ውሃን በተደጋጋሚ በምንጠቀምባቸው፣ ቆሻሻ በምናበዛባቸውና በሥራ በምንደክምባቸው የሣር ሜዳዎች ላይ፣ እነዚህን ቅደም ተከተሎች ሁሉ ተግባራዊ ማድረግ ቀላል ነው!

- ሣሩን ሳይሳጥሩ (1-2 ኢንች) ይጨዱና ቁርጥራጩን እዚያው ይተውት። “እዚያው መተው(ግራስ ሳይክሊንግ)” ሣሩን አይሸፍነውም፤ ሜዳውን ጤናማ ያደርጋል እንዲሁም የነጻ ማደበሪያ ይሆናል!
- በመስከረም ወይም በግንቦት ወራት ውስጥ “በተፈጥሮ የማዳበሪያ ዘዴ” ወይም “ቀስ በቀስ በመጨመር” ማዳበሪያ ያድርጉ።
- ሥሮቹ በሙሉ እንዲረጥቡ ውሃው ተልቆ እንዲገባ አድርገው ያጠጡ፤ ግን አልፎ አልፎ።
- በጥሩ ሁኔታ ላይ ያለሆነው የሣር ሜዳዎን አየር እንዲገባበት በማድረግ፣ በላይ ላይ የሣር ዘር በመዝራት እና ከአናቱ ላይ ፍግ (ኮምፖስት) በመነስነስ ያሻሽሉት።
- “የአረም ማጥፊያ እና ማዳበሪያ” ወይም ሌሎች የተባይ ማጥፊያ መድሐኒቶችን አይጠቀሙ። ረጅም መያዣ ያለው አረም መንቀያ አረምን በቀላሉ ፈንቅሎ ማውጣት ይችላል።
- አቀባይ ለሆኑ፣ ጥላ ለሚጥልባቸው አካባቢዎች ወይም በወንዝና በሐይቆች አጠገብ ለሆኑ የሣር ሜዳዎች አማራጮችን ይፈልጉ።

በበለጠ ማወቅ ይፈልጋሉ?

- ጥያቄዎች?**
 ለጓጉ አታክልት ነጻ ስልክ መስመር በ 206-633-0224 ይደውሉ።
 ኢሜይል፡ help@gardenhotline.org
 ዌብ፡ www.gardenhotline.org
- የእርዳታ ምንጮች፡**
- አፈር ስለማዘጋጀትና ስለ ፍግ (ኮምፖስት) www.kingcounty.gov/soils
  - ኖርዝዌስት ያርድ ኤንድ ጋርደን www.kingcounty.gov/natural-yard
  - ናቺራል ያርድ ኬር www.seattle.gov/util/services/yard
  - ውሃ ቁጠባ www.savingwater.org
  - WSU ማስተር ጋርድነርስ <http://gardening.wsu.edu>
  - የተባይ ማጥፊያ መድሐኒት ማጠራቀሚያና አማራጮች www.lhwmp.org
  - ተገቢውን ተክል ለተገቢው ቦታ መምረጥ www.GreatPlantPicks.org
  - ነባር ተክሎች www.kingcounty.gov/GoNative

